

N:o 30.

Af Herr **J. Sjöberg**: *Angående ändring i vissa delar af § 16 bevillningsstadgan rörande bevilning af utländske handlande och handels-expediter.*

Sedan Riksdagen i skrifvelse den 15 Maj 1878 anhållit, bland annat, att Kongl. Maj:t täcktes underkasta gällande näringslagstiftning, i hvad den anginge utländingar, en revision i syfte att förhindra, att utländingar här i landet idkade handel utan att erlägga skatt till staten och kommunen, och denna skrifvelse blifvit remitterad till Kongl. Kommerskollegii underdåniga utlåtande, afgaf Kollegium, efter det Öfverståthållare-embetet och samtliga Länsstyrelserna blifvit hörda, den 31 December nämnda år sådant utlåtande jemte förslag i ämnet, hvarefter den 20 Juni 1879 utfärdades Kongl. Maj:ts nådiga förordning om ändring af vissa §§ i förordningen den 18 Juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet. Uti berörda utlåtande framhöll Kollegium några i § 16 af bevillningsstadgan förekommande bestämmingar, hvilka syntes ega ett ganska nära samband med näringsförfattningen i vissa delar, och på hvilka Kollegium, med framställande af förslag till ändring af desamma, trodde sig böra fästa Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet för det fall, att Kongl. Maj:t skulle finna lämpligt att i afseende derå göra Riksdagen något meddelande. Samtliga handlingarna i detta ärende blefvo, enligt uppgift, under sist förflutna riksdag öfverlemnade till Bevillnings-Utskottet, och, efter hvad jag har mig bekant, behagade Kongl. Maj:t, sedan nyss åberopade förordning af den 20 Juni utfärdades, infordra utlåtande i ämnet af Kongl. Kammarrätten, som hufvudsakligen biträdt och tillstyrkt hvad Kommerskollegium i antydda hänseendet yttrat och hemställt; hvadan ett ytterligare meddelande från regeringens sida torde vara att förvänta. Men då detta för närvarande

endast är ett antagande, och ett sådant meddelande, derest det kommer att ega rum, kan göras i sådan form, att det grundlagsenligt icke åligger Bevillnings-Utskottet att i anledning deraf sig yttra, tillåter jag mig att på detta sätt underställa Riksdagens pröfning här åsyftade, efter min uppfattning icke alldeles ovigtiga ärende, dervid begagnande mig af den utredning af ämnet, som innefattas i Kommerskollegii ofvan åberopade utlåtande.

Frågan gäller, såsom redan är antydt, innehållet i vissa delar af § 16 i bevillningsstadgan angående bevillning af utländske handlande och handelsexpediter. Uti första punkten af nämnda § föreskrives, bland annat, att utlänning, som reser omkring i landet och för egen eller, såsom utskickad, för annans räkning bjuder ut eller slutar handel om utländska varor, skall, vid ankomsten till riket, till närmaste kronoppbördsman i stad aflemna skriftlig uppgift, huru länge han ämnar här qvarstanna. Jemföres denna föreskrift med motsvarande föreskrift i § 17 uti 1835 års bevillningsstadga, så finnes, att i den senare talas icke allenast om utlänningar, "som resa omkring i landet och efter eller utan medhafvande prof, för egen räkning eller, såsom utskickade, för andra utbjuda eller sluta handel om utländska varor", utan deri förekomma ock omedelbart efter ordet "varor" följande ord "eller eljest drifva handel", hvilket senare uttryck väl lärer otvetydigt utmärka, att den i samma författningsrum bestämda bevillningsafgiften skulle erläggas äfven af de kringresande utlänningar, hvilka höllo varor till salu. De senast anförda orden "eller eljest drifva handel" återfinnas icke uti den närmast följande bevillningsstadgan af den 8 Juni 1841, och de förekomma icke heller hvarken uti sedermera utfärdade bevillningsstadgar eller uti det, i denna del af en på Rikets Ständers begäran af Kongl. Maj:t den 19 Juni 1858 förordnad komité under den 2 Juli påföljande år afgifna förslag till förnyad författning angående allmänna bevillingens utgörande, hvilket förslag under § 23 väsentligen öfverensstämde med de föreskrifter, som uti nu i fråga varande hänseende voro intagna i bevillningsstadgan af den 8 Mars 1858 och sedermera under § 16 infördes uti den vid 1859—1860 årens riksdag antagna bevillningsstadga, hvilka åter hufvudsakligen äro lika lydande med föreskrifterna uti § 16 af nu gällande bevillningsstadga. Af innehållet utaf merberörda § i den del, hvarom nu är fråga, likasom uti dermed öfverensstämmande, från och med år 1841 meddelade stadganden i ämnet lärer få slutas, att Rikets Ständer vid den tiden och sedermera, likasom derefter Riksdagen, åsyftat, att de stadgade bevillningsafgifterna skulle erläggas endast af sådane utlänningar, hvilka reste omkring i landet för att med inhemske köpmän eller andre personer inleda handel om utländska varor, vare

sig att detta skedde eller sker medelst prof å sådana varor eller icke; hvaremot utlänning, som förde omkring i landet utländska varor till omedelbar försäljning, skulle i fråga om bevillning därför, vara underkastad på sådana fall tillämpliga bestämningar uti bevillningsstadgan. Skulle i afseende derå någon tvekan vara berättigad, så lär den kunna undanrödjas genom den behandling, denna fråga undergick vid 1877 års riksdag. Vid denna riksdag hade nemligen väckts motion om ändring i uppgifvet syfte af meranämnda 16 § i bevillningsstadgan, öfver hvilken motion Bevillnings-Utskottet afgaf yttrande i 5:te punkten af sitt betänkande N:o 9 angående allmänna bevillningen. I detta yttrande förmåles, bland annat, att hvad af motionären till stöd för det framställda ändringsförslaget blifvit anfördt äfvensom af sjelfva förslaget innehåll ville det synas, som motionären utgått från det antagande, att i fråga varande § i bevillningsstadgan äfven vore tillämplig å utlänningar, hvilka här i riket drefve verklig handel, samt att motionären med sitt förslag afsett att åstadkomma, det desse utlänningar verkligen erlade den i nämnda § bestämda bevillningsafgift för hela den tid, de utöfvade sin handelsrörelse härstädes; men att, enligt Utskottets förmenande, §:n endast vore tillämplig på sådane utlänningar, som för egen eller principalers räkning upptoge order, eller, enligt medförda prof, utbjöde varor, och att deremot de utlänningar, som här i riket sjelfve eller genom andra idkade verklig handel, skulle för denna sin handelsrörelse erlägga ej blott vanlig inkomstbevillning, utan äfven kommunalutskylder. Med uttalande slutligen, att Utskottet nogsamnt insåge behofvet af att i bevillningsstadgan införa förändrade, efter nuvarande förhållande lämpade föreskrifter i fråga om utländings bevillningsskyldighet, hemställde Utskottet på anförda skäl, att motionen icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd, hvilken hemställan också blef utan någon meningsskiljaktighet af Riksdagens båda Kamrar bifallen, likasom mot Utskottets i detta ämne i öfrigt afgifna yttrande icke förekom någon anmärkning. Det lär således få antagas, att utlänning, som här i landet idkar verklig handelsrörelse, ehvad detta sker under längre eller kortare tid, skall beskattas i enlighet med de uti § 6 bevillningsstadgan bestämda grunder för bevillning för inkomst af kapital eller arbete, hvilket antagande vinner ytterligare stöd af innehållet utaf författningens 8:de §, enär deri, från utgörande af inkomstbevillning frikallas ej mindre "främmande makters härvarande beskickningar och konsulater tillhörande personer jemte deras betjening, så vida de icke äro svenske undersåtar eller inom riket drifva handel eller utöfva annat yrke", än äfven utländsk man, hvilken endast såsom resande sig i Sverige uppehåller och här i riket hvarken idkar

någon näring eller är i statens, kommuns eller svensk undersåtes tjänst anställd.

Emellertid torde, å andra sidan, med sannolikhet kunna antagas, att bevillningsstadgans nu i fråga varande bestämmingar efter tillkomsten af 1841 års stadga icke i allmänhet blifvit eller för närvarande blifva tolkade i enlighet med nyss anförda åsigter; och det synes derföre, att de, till förekommande af all tveksamhet om rätta uppfattningen af desamma, böra i någon mån förtydligas och fullständigas. I sådant afseende får jag föreslå:

1:o) att åt början af 1:sta punkten i oftanämnda § 16 måtte gifvas denna lydelse: Utländing, som reser omkring i landet och för egen eller, såsom utskickad, för annans räkning till inledande af handel samt med eller utan varuprof bjuder ut eller slutar handel om utländska varor att framdeles från utlandet levereras, skall vid ankomsten till riket o. s. v. (nu varande lydelsen);

2:o) att vid slutet af samma § fogas ett nytt moment af innehåll, att utländing, som reser omkring i landet och för egen eller annans räkning bjuder ut till försäljning eller försäljer af honom medförda eller eljest i riket befintliga varor, skall erlægga bevillning i enlighet med de i § 6 bestämda grunder, samt att hvad sålunda stadgas skall ega tillämpning äfven i det fall, att utländing medför utländska varor, som förut blifvit under en eller annan form reqvirerade.

Uti andra stycket eller momentet af § 16 föreskrifves, bland annat, att den utländing, som, utan att hafva den stadgade afgiften behörigen erlagt, beträdes med att bjuda ut eller sluta handel om utländska varor, skall, jemte afgiftens erläggande, böta femhundra kronor, äfvensom att de ådömda böterna skola fördelas lika emellan åklagaren och de fattiga; men, då den förbrytelse, som i berörda moment afses, synes kunna vara mer eller mindre straffbar, torde det med numera i allmänhet antagna rättsgrundsatser öfverensstämmande, att äfven i fråga om sådan förbrytelse latitudsystemet tillämpas, samt, hvad angår böternas fördelning, föreskriften synes oegentlig vid det förhållande, att den bötesandel, som skall tillfalla "de fattiga", väl i verkligheten tillfaller den kommun, der den åtalade förbrytelsen blifvit begången, tillåter jag mig hemställa:

3:o) att de i sagda andra stycke eller moment af § 16 omförmälda böter bestämmas att utgöra från och med femtio till och med femhundra kronor, och att ådömda böter fördelas lika emellan åklagaren och den kommun, hvarest åtalad förbrytelse är begången.

Slutligen, och då jag vågar antaga, att denna motion varder till Bevillnings-Utskottet hänvisad, tillåter jag mig fästa Utskottets uppmärksamhet derpå, att Kongl. Kammarrätten uti sitt yttrande i ämnet erinrat, att, enär det kan inträffa, att den handelsverksamhet, som af här i riket ej bofast utländing härstädes bedrifves, blifver af så kort varaktighet, att sådan utländing skulle, på grund af stadgandet uti 16:de § af instruktionen för taxeringsförrättningarna, kunna undgå all beskattning för denna sin verksamhet, till sist nämnda § torde böra fogas ett tillägg af innehåll, att utländing, som ej är här i riket mantalsskrifven, skall, äfven om han före den 1 Maj det år, taxeringen förrättas, upphört med sitt förut idkade yrke och sådant vederbörligen anmält, taxeras till bevillning för den tid, han yrket utöfvat.

Stockholm den 22 Januari 1880.

J. Sjöberg.